

1. Cel projektu

Głównym celem projektu jest odkrycie znaczenia czynnika indywidualnego w postaci nastawienia regulacyjnego prezesów zarządów i czynnika sytuacyjnego w postaci przyznanych im opcji na akcje jako komponentu wynagrodzenia, dla podejmowania ryzyka menedżerskiego w polskich spółkach publicznych. Mimo nowatorskiego charakteru wykorzystania psychologicznej teorii nastawienia regulacyjnego w literaturze z obszaru zarządzania strategicznego, nieliczne badania potwierdziły, że zachęty finansowe mogą zmniejszyć poziom awersji do ryzyka prezesów zarządu cechujących się nastawieniem regulacyjnym na prewencję [Lanaj i in., 2012; Gamache i in. 2015]. Wyniki tych badań umożliwiają postawienie następujących pytań badawczych:

- jak czynnik indywidualny w postaci nastawienia regulacyjnego prezesów zarządów spółek kapitałowych w Polsce wpływa na podejmowanie przez nich ryzyka?
- jak na ich podejmowanie ryzyka wpływa czynnik sytuacyjny w postaci wynagrodzenia ukierunkowanego na efekty motywacyjne?
- które wskaźniki podejmowania ryzyka menedżerskiego najlepiej odzwierciedlają wybory strategiczne obarczone niepewnymi wynikami w przedsiębiorstwach w Polsce?

Pytania te stanowią podstawę do sformułowania czterech wstępnych hipotez badawczych projektu. Hipotezy 1 i 2 zakładają, że **oba rodzaje nastawień regulacyjnych – promocyjne i prewencyjne – wywierają wpływ na podejmowanie ryzyka przez prezesów zarządów**, przy czym wpływ nastawienia promocyjnego jest pozytywny, a nastawienia prewencyjnego – negatywny. Hipotezy 3 i 4 natomiast zakładają istnienie moderującego wpływu opcji na akcje, jako instrumentu systemu motywacji menedżerskiej w nadzorze korporacyjnym, na relację z hipotezy 1 i 2 – **opcje na akcje wzmacniają pozytywny wpływ nastawienia promocyjnego i osłabiają negatywny wpływ nastawienia prewencyjnego na podejmowanie ryzyka menedżerskiego**. Efektem projektu będą co najmniej dwie publikacje w międzynarodowych, recenzowanych czasopismach naukowych i publikacjach konferencyjnych oraz rozprawa doktorska wydana w formie książki.

2. Badania realizowane w projekcie

Badania w ramach projektu zostaną zrealizowane w dwóch zasadniczych etapach. Na etapie analizy literatury z zakresu ryzyka strategicznego, teorii podejmowania decyzji, teorii nadzoru korporacyjnego (w tym teorii agencji i teorii wyższych szczebli zarządzania) oraz psychologicznej teorii nastawienia regulacyjnego zostaną sformułowane szczegółowe pytania badawcze oraz ostatecznie doprecyzowane narzędzia wykorzystywane na etapie drugim, empirycznym.

Etap badań empirycznych zostanie zrealizowany przy wykorzystaniu metody analizy treści [Mayntz, Holm i Hübner, 1985], za pomocą której można zmierzyć nastawienie regulacyjne prezesów zarządu bez konieczności ich osobistego zaangażowania w proces badawczy. Metoda ta została wybrana przez wzgląd na jej rosnącą popularność w badaniach nad organizacją [Duriau, Reger i Pfaffer 2007] i potwierdzoną efektywność [np. Eggers i Kaplan, 2009; McClelland i in., 2010]. Pomiar nastawienia regulacyjnego prezesów zarządów zostanie dokonany na podstawie treści pisanych przez nich listów do akcjonariuszy, dołączanych do publicznie dostępnych, rocznych sprawozdań finansowych spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Pozostałe zmienne wykorzystane w hipotezach badawczych zostaną zbadane na podstawie danych wtórnych pobranych z baz danych spółek giełdowych, m.in. z bazy Notoria. Oprócz nastawień regulacyjnych i opcji na akcje w badaniach zostaną uwzględnione również takie zmienne kontrolne, jak np. płeć i wiek prezesa zarządu czy branża, w której działa prowadzone przez niego przedsiębiorstwo. Ostateczny wybór tych zmiennych określi analiza dotychczasowych badań z literatury światowej, by zapewnić szeroką porównywalność.

3. Powody podjęcia tematyki badawczej

Przedstawiona tematyka została podjęta ze względu na (wciąż) niewielką ilość badań empirycznych w obszarze zarządzania strategicznego, a w szczególności nadzoru korporacyjnego, dotyczącej wpływu różnic w nastawieniach regulacyjnych prezesów zarządu na podejmowanie przez nich ryzyka i to **mimo wyraźnych sugestii wielu badaczy, jak choćby Wowak i Hambrick [2010], Ridge, Hill i Aime [2014], Seo i in. [2015], Martin, Wiseman i Gomez-Mejia [2016b], Hoskisson i in. [2017], czy Zivnuska, Kacmar i Valle [2017]**. Nie przeprowadzono dotąd, zgodnie z najlepszą wiedzą autora, badań empirycznych nad tym, jak wspomniana tendencja i motywacja pieniężna w postaci opcji na akcje kształtuje różne, wrażliwe na podejmowanie ryzyka menedżerskiego wskaźniki działalności przedsiębiorstwa, **czego potrzebę zgłaszali Gamache i in. [2015], którzy sami zbadali tylko jeden wskaźnik (ilość i wartość przejęć)**. Wreszcie, badanie tego typu nie zostało dotąd przeprowadzone w warunkach polskich.